

ДИСКУСІЯ ЯК СУЧАСНИЙ РІЗНОВИД ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Згідно з освітньою реформою однією із ключових компетентностей є володіння англійською мовою. Це є важливим компонентом для всіх. Тобто англійська мова не є основним об'єктом вивчення, але незамінна як засіб комунікації. Якщо, скажімо, математик не знає англійської мови, він не зможе прочитати іноземні публікації, спілкуватися з колегами з інших країн, а отже, буде ізольований, що неприпустимо для його професійного розвитку. Саме тому це так важливо – підтримувати рівень викладання англійської мови у закладах освіти на належному рівні.

Сучасна дидактика як наука, яка вивчає методи викладання, не стоїть на місці, вона постійно рухається вперед, особливо якщо цьому сприяють провідні університети світу.

Одним із перевірених і підтверджених засобів формування мовних здібностей на заняттях з англійської мови є продукування ідей і обмін ними під час інтерактивної мовної взаємодії. Більш того, цей метод є і найбільш продуктивним способом стимулювання мовленнєво-розумової активності студентів. На заняттях це можна здійснити тільки у процесі обговорення, дискусії, суперечки. Виникає проблема розвитку вмінь вільно та впевнено брати участь у цих видах інтерактивної взаємодії, тобто це проблема дискусійних вмінь як інструменту вирішення проблемних ситуацій. Дискусія є різновидом усної публічної мови.

Дискусія може бути частиною виховного заходу, методом, що дозволяє залучити більшу аудиторію, більшість учасників до активного обговорення наукових проблем. У виховній роботі дискусія може виступати й формою організації, виховним заходом, який спеціально готується, розробляється і проводиться із групою студентів.

Головну роль у забезпеченні ефективності дискусії відіграють правила її ведення. Творча та правильна ініціатива викладача й активна участь студентів мають вирішальне значення. Виховна мета дискусії буде досягнута тільки за умов дотримання всіх правил. Викладач повинен поетапно роз'яснювати та вчити студентів обґрунтовано вести дискусію, наводити вагомі аргументи на захист своєї позиції, розмірковувати принципово, щиро, поважати опонента та його погляди.

Ключові слова: дискусія, суперечка, дебати, інтерактивні методи, обмін ідеями, полеміка, мозковий штурм, круглий стіл, спілкування.

Методи навчання у професійній педагогіці діляться на традиційні й активні. До традиційних належать лекції, семінари, навчальні відеофільми. Ці методи є ефективними для передачі та закріплення знань. Незважаючи на те, що традиційні методи переважають і сьогодні, вони мають низку недоліків: не дозволяють враховувати різний рівень знань, не передбачають зворотного зв'язку, який демонструє ступінь засвоєння матеріалу [1].

Серед сучасних дидактичних пошуків одне з головних місць належить навчальній дискусії, тобто цілеспрямованому обміну думками, ідеями, судженнями заради пошуку істини.

Метою статті є розгляд дискусії як сучасного різновиду вивчення англійської мови.

Виникнення стійкого інтересу психологів до феномену дискусії припало на 30-ті рр. ХХ ст. і пов'язане з роботами відомого швейцарського психолога Ж. Піаже, у яких було показано, як завдяки механізму дискусії з однолітками, а також старшими та молодшими студенти відходять від егоцентричного мислення і вчать приймати думку іншої людини [2].

Важливу роль у розвитку дискусійних методів зіграли ідеї К. Левіна про вплив групових обговорень і ситуативних факторів на зміну соціальних установок (відносин). Дослідження показали, що групова дискусія підвищує мотивацію та її залучення студентів у вирішення обговорюваних проблем.

Дискусійні методи – це вид методів активного навчання, заснованих на організаційній комунікації у процесі вирішення навчально-професійних завдань. Це методи, які дають можливість шляхом використання у процесі публічної суперечки системи логічно обґрунтованих доводів впливати на думки, позиції й установки учасників дискусії.

Синонімами до слова “дискусія” є суперечка, дебати, диспут, полеміка.

Дискусія (лат. *diskussio* – дослідження, розгляд, розбір) – публічна суперечка, мета якої – з'ясування і зіставлення різних позицій, пошук, виявлення справжньої думки, знаходження правильного рішення суперечливого питання. Дискусія вважається ефективним способом переконання, оскільки її учасники самі доходять того чи іншого висновку.

Слово “диспут” (лат. *disputare* – міркувати, *disputatio* – дебати) спочатку означало публічний захист наукової праці, написаної для отримання наукового ступеня. Нині під диспутом розуміють публічну суперечку на наукову або суспільну тему.

Полеміка (грец. *polemika* – войовничий, ворожий) – боротьба принципово протилежних думок із того чи іншого питання, публічний спір із метою відстояти, захистити свою позицію і спростувати думку опонента.

Дебати – обговорювання, обмін думками, публічний спір із яких-небудь питань. Під цими словами зазвичай мають на увазі суперечки, що виникають під час обговорення доповідей, повідомлень, виступів на зборах і т. д.

Всі названі поняття характеризують дискусію як форму спілкування.

У педагогічній практиці дискусія дедалі активніше використовується як метод розвитку критичного мислення студентів, формування комунікативної та дискусійної культури, стимулювання активності й ініціа-

тивності студентів. У процесі обговорення глобальних і особистісно значущих проблем відбувається формування ціннісних орієнтирів [3].

Правильно проведена дискусія, на відміну від класичного методу, дозволяє бачити:

- що кожне твердження може бути витлумачено по-різному;
- що кожну правду можна розглянути з різних позицій;
- що з багатьох правд у житті можна вибрати для себе свою власну, не затверджуючи, що вона єдина й об'єктивна.

Дискусія як метод дає можливість переконатися в необхідності принципів застосування основних прав і свобод: права на висловлення думки, врахування думки меншості, толерантності у разі зіткнення протилежних поглядів. Студенти в таких дискусіях вчать формулювати свою думку, тим самим сприяючи особистому самопізнанню і вмінню вільно говорити на суспільно важливі теми [4].

Під час дискусії треба звертати увагу на поведінку свого опонента. Спробувати зрозуміти мотиви його дій і висловлювання, врахувати індивідуальні особливості його характеру, манеру дискутувати. Намагайтеся правильно порівнювати свої здібності та можливості із силами суперечника, ставитися з повагою до поглядів і переконань свого опонента. Якщо ви не згодні з його думкою, позицією, рішуче спростуйте її, наводьте аргументи на захист своєї позиції, але не принижуйте достоїнства вашого противника, не ображайте його, не вдавайтеся до грубощів. Говорити потрібно у спокійному і дружньому тоні.

Ефективність дискусійних методів навчання зумовлена тим, що ці методи дозволяють, зіставляючи протилежні позиції, дати можливість учасникам побачити проблему з різних сторін; уточнити взаємні позиції, що зменшує опір сприйняттю нової інформації, підвищити ефективність віддачі та зацікавленість учасників дискусії у вирішенні групового завдання, надаючи їм можливість проявити свою компетентність і тим самим задовольнити потребу у визнанні та повазі. Основними характеристиками навчальної дискусії є:

1. проблемність, суперечливість;
2. актуальність, мотив;
3. цілеспрямованість;
4. діалогічність;
5. рефлексивність;
6. самостійність [4].

В основу будь-якої дискусії покладена проблема, вибір якої визначається актуальністю, злободенністю, з одного боку, і зручністю і доречністю для навчального процесу, з іншого. Тому основними орієнтирами у виборі теми повинні стати:

- відповідність теми (проблеми) дидактичним завданням;
- значення, своєчасність, значимість для всіх членів суспільства;
- підготовленість (моральна, емоційна, психологічна) учасників дискусії.

Процес спілкування у ході навчальної дискусії спрямований на досягнення навчальних цілей:

- 1) ознайомлення з новим матеріалом через обмін думками, узагальнення, закріплення раніше отриманих знань, поглиблене засвоєння, творче переосмислення і навіть контроль засвоєння знань;
- 2) навчання взаємодії у групі, спільної пошукової діяльності;
- 3) освоєння розумових умінь (визначення своєї позиції, вміння аргументувати свою думку, вміння ставити запитання, вміння опонувати, вміння переробляти інформацію для викладу) [3].

Дискусійні методи – вид групових методів активного соціально-психологічного навчання, заснованих на спілкуванні або організаційній комунікації студентів у процесі вирішення ними навчально-професійних завдань. Дискусійні методи можуть бути реалізовані у вигляді діалогу учасників або груп учасників, групової дискусії або “круглого столу”, “мозкового штурму”, аналізу конкретної ситуації або інших.

Учасники “мозкового штурму” отримують листи паперу для записів своїх ідей. За перші 5 хвилин кожен повинен мовчки придумати та записати по 3 ідеї для вирішення задачі. Далі листи передаються у другі руки. Учасники можуть робити з листами таке:

- використовувати раніше записані ідеї як основу для нової ідеї;
- спробувати розвинути ідеї інших учасників;
- передати лист наступному учаснику.

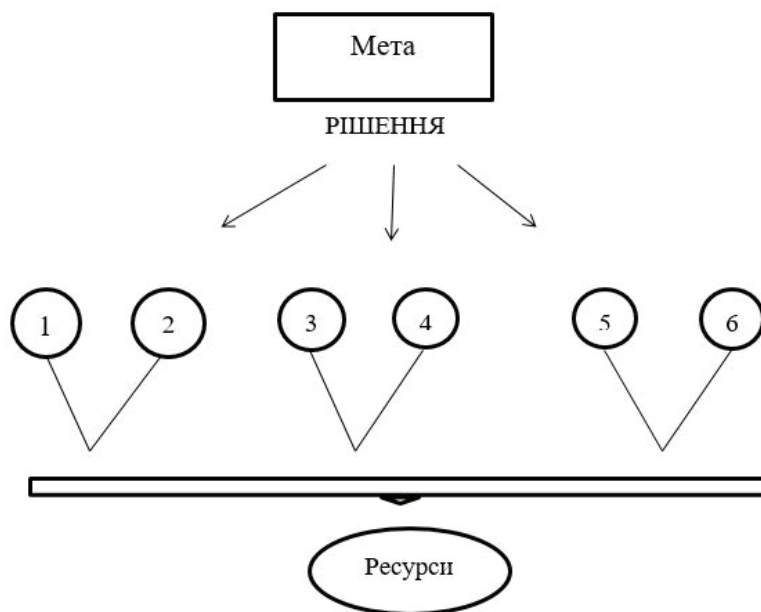
Усього таких п'ятихвилинних ідей – шість. За результатом за півгодини ви отримуйте 108 ідей. Для зручності використовуйте таблицю, щоб було легше структурувати інформацію.

Круглий стіл – це один із активних методів проведення навчальних занять у системі вищої освіти, який має на меті розвиток і вдосконалення самостійності студентів, їхнього логічного мислення, моральної зрілості, формування поглядів, оволодіння методами аналізу та синтезу, вміннями робити висновки та вносити пропозиції, розв'язувати суперечки у процесі дискусії щодо попередньо визначених тем [5, с. 282].

В організації проведення круглого столу виділяють три етапи:

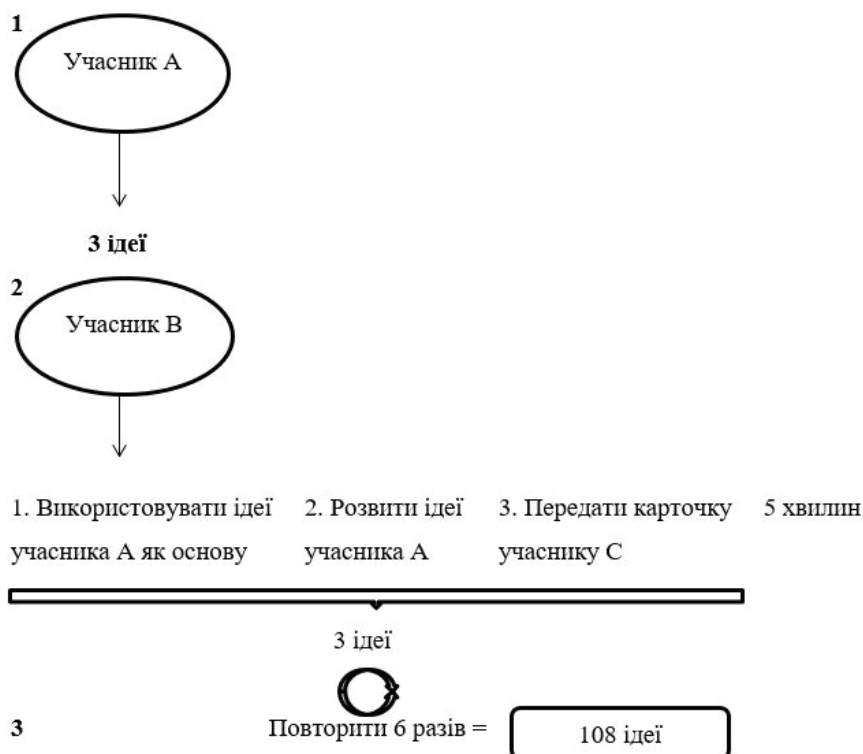
1. Підготовчий етап:
 - визначення теми круглого столу та проблеми, що виноситься для дискусії;
 - формулювання головної мети круглого столу та встановлення правил його проведення;
 - підбір доповідача проблемного реферату / доповіді;

Приклад 1 “мозкового штурму”
Навіщо взагалі розмовляти вголос

1. Вгорі вказується мета – це завдання, рішення на яке Ви намагастесь знайти.
2. Потім простір ділиться на дві рівні частини:
 - зверху розташовуються варіанти дій, якими можна вирішити задачу (поставлену мету);
 - знизу розташовуються ресурси, якими Ви володієте.
3. Генеруючи ідеї, всі учасники мовчки записують їх на стікери та поміщають до одного із блоків. У підсумку “гілки дерев” повинні з’єднатися й утворити одне спільне рішення.

Приклад 2 “мозкового штурму”
Пиши та голосуй

- підбір і формування групи опозиції;
- визначення питань для активізації дискусії щодо основних напрямів розв'язання проблеми, яка розглядається;

- вивчення учасниками круглого столу керівних документів, інформаційних і довідкових матеріалів, потрібних для вирішення поставленої проблеми.

2. Дискусійний етап складається з виступу модератора, у якому дається визначення проблем і понятійного апарату, встановлюється регламент, правила спільної технології проведення засідання у формі круглого столу і здійснюється інформування всіх учасників про спільні правила комунікації. До спільних правил комунікації належать рекомендації такого характеру:

- уникай загальних фраз;
- орієнтуйся на мету / завдання;
- умій слухати;
- будь активний у бесіді;
- коротко висловлюй думку;
- здійснюй конструктивну критику;
- не допускай образливих зауважень на адресу співрозмовника.

3. Завершальний (постдискусійний) етап включає:

- підведення завершальних підсумків ведучим;
- вироблення рекомендацій або рішень, прийняття резолюції;
- визначення спільних результатів заходу, що проводиться [5, с. 283–284].

Висновки. Таким чином, нами було з'ясовано, що дискусії належать до найбільш відомих в історії педагогіки методів навчання.

Дискусійний метод є одним із видів активних методів навчання англійської мови. Активний метод – це форма взаємодії студентів із викладачем, за якої студенти та викладач взаємодіють один з одним у ході заняття. Студенти є не пасивними слухачами, а, навпаки, виступають у ролі активних учасників самого заняття.

Під час навчання студенти мають робити більше, ніж просто слухати та фіксувати готові думки викладача (лектора). Вони повинні продукувати інформацію самостійно, визначати й обговорювати проблеми, знаходити шляхи їх розв'язання, спостерігати і планувати. Студенти повинні мати змогу застосовувати нові знання та навички на практиці, створювати зворотні зв'язки.

Об'єктом дискусійного обговорення можуть виступати не тільки спеціально сформульовані проблеми, а й випадки (казуси) із професійної практики.

Важливим моментом у процесі проведення дискусій зі студентами на заняттях з англійської мови у ЗВО є стимулювання співпраці, що характеризує інтерактивний підхід.

Безумовно, дискусія має особливе значення у процесі підготовки студентів до їхньої майбутньої спеціальності, тому що професійна мовленнєва здатність є найважливішою для будь-якого фахівця.

Використана література:

1. Крылова Г. Д. Практикум по маркетингу : учебное пособие / под ред. А. Н. Романова. ЮНИТИ, Банки и биржи, 2007. 70 с.
2. Авсянников Н. М. Маркетинг. Издательство Российского Университета дружбы народов (РУДН), 2002. 176 с.
3. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры, дискуссии. Рига : НПЦ “Эксперимент”, 1995. 176 с.
4. Анисимова Т. В., Гимпельсон Е. Г. Современная деловая риторика. Воронеж, 2004. 432 с.
5. Азатьян В. І. “Круглий стіл” як один із активних методів навчання в процесі викладання іноземної мови для студентів-медиків. *Науковий вісник льотної академії. Серія “Педагогічні науки”*. 2018. Вип. 4. С. 281–285.

References:

1. Krylova G. D. (2007) Praktikum po marketingu [Marketing workshop]: uchebnoe posobie / pod red. A. N. Romanova. YuNITI, Banki i birzhi. 70 s. [in Russian]
2. Avsyannikov N. M. (2002) Marketing [Marketing]. Izdatelstvo Rossiyskogo Universiteta druzhby narodov (RUDN). 176 s. [in Russian]
3. Klarin M. V. (1995) Innovatsii v mirovoy pedagogike: obucheniye na osnove issledovaniya, igryi, diskussii [Innovation in global pedagogy: learning through research, games, discussions]. Riga : NPTs “Eksperiment”. 176 s. [in Russian]
4. Anisimova T. V., Gimpelson E. G. (2004) Sovremennaya delovaya ritorika [Modern business rhetoric]. Voronezh. 432 s. [in Russian]
5. Azatian V. I. (2018) “Kruhlyi stil” yak odyin iz aktyvnykh metodiv navchannia v protsesi vykladannia inozemnoi movy dlia studentiv-medykiv [“Round table” as one of the active teaching methods in the process of teaching a foreign language for medical students]. *Naukovyi visnyk lotnoi akademii. Seriya “Pedagogichni nauky”*. Vyp. 4. S. 281–285. [in Ukrainian]

Petrova Yu. Yu. Discussion as a modern type of learning English

According to the educational reform, one of the key competencies is English language proficiency. This is a significant component for everyone. That is, English is not the main object of study, but an indispensable means of communication. If, for instance, a mathematician does not know English, he will not be able to read many foreign publications, communicate with colleagues from other countries – and therefore will be isolated, which is unacceptable for his professional

development. That is why it is so important to maintain the level of English language teaching in educational institutions at the proper level.

Modern didactics, as a science which studies teaching methods, does not stand still, it is constantly moving forward, especially if the leading universities of the world contribute to that.

One of the tested and proven means of forming speech abilities in English classes is the production of ideas and the exchange of them during interactive speech interaction. Moreover, this method is also the most productive way to stimulate the speech-thinking activity of students. In the classroom, this can be done only in the course of debate, discussion, dispute. In this regard, the problem of developing skills to loosely and confidently taking part in these types of interactive networking arises, that is, the problem of discussion skills as a tool for solving problem situations. Discussion is a type of oral public speech.

The discussion can be a part of an educational event. A method that allows to attract a large audience, most of the participants to an active discussion of scientific problems. In educational work, a discussion can also act as a form of organisation, an educational event which is specially prepared, developed and produced with a group of students.

The main role in ensuring the effectiveness of the discussion is played by the rules of its conduct. The creative and correct initiative of the teacher and the active participation of students are of the final, crucial importance. The educational goal of the discussion will be achieved only if all the rules are observed. The teacher should gradually explain and teach students the ability to reasonably lead a discussion, make strong arguments in defense of their position, reason sensibly, sincerely and respect the opponent and his or her views.

Key words: discussion, debate, interactive methods, exchange of ideas, controversy, brainstorming, round table, communication.